

FAŠIZMO PAKASYNOS

Musolinio pasitraukimas ir fašizmo griuvimas yra nemažesnės reikšmės kaip Italijos okupavimas. Galima valstybę okupuoti, bet ji lieka nenugalėta, kol nenugalėta jos dvasia. Galima valstybės ir neokupuoti, bet ji nugalėta, kai jos dvasia palūžo. Italijai teko antrasis kelias. Teritorija dar neužimta, bet fašistinės Italijos, kuri ugdė imperializmą ir pradėjo karą, jau nebėr. Italija yra, bet nebe ta. Kokia ji bus — dar neaišku. Darbininkų, kareivių tarybų steigimas, reikalavimas, kad atsistatydintų kuralius, yra ženklai, kurie 1917 m. Rusiją vedė į bolševizmą. Kad visų politinių grupių bendroje opozicijoje komunistai stengiasi paimti iniciatyvą — aišku. Sitai aišku ir anglam. O jiems nebūtų naudinga, jei prieš akis išdygtų staiga raudonoji Italija. Tada bolševizmo banga lietuši ne tik į Vokietiją, Balkanus, bet ir į Prancūziją, kurioje naiviai tikima, kad bolševikai jau pasikeitę, į Ispaniją ir net į Portugaliją. Tada neišliktų ir pati Anglija. Dabar ji su bolševikais flirtuoja, kad tik jie duotų daugiau kraujo kovai su Vokietija, bet pati labiau bolševizmo prisibijo už kitus ir visa darys, kad tik bolševizmas nesiplėstų. Dėl to anglai propaganda ir militarškai skubina greičiau italus parkludyti ir okupuoti. Okupavus ir militarinę valdžią laikinai įvedus, Italijoje komunizmas nebūs pavojingas.

Fašizmo griuvimas yra militarinis smūgis Vokietijai, kuri netenka keliasdešimt divizijų paramos. Dar didesnis moralinis smūgis. Nors Musolinis skelbė, kad fašizmas nesąs eksportinis dalykas, bet fašizmo pavyzdžiu atsirado nacionalsocializmas ir diktatūriniai režimai eilėje valstybių. Dėl to Musolinio atsistatydinimas sujudino Ispaniją, net Portugaliją, o Vokietijoje padarė tokį įspūdį, kad Berlyne buvo beužsitarančios krautuvės. Tai smūgis diktatūros ir totalizmo šalininkam ir Lietuvoje. Nors čia diktatūros buvo tik nevykęs pamėgdžiojimas, bet jis atsirado, reiškėsi ir net anksčiau išsigimė tais pačiais ženklais ir dėl tų pačių priežasčių kaip ir savo tėvynėje. Italijos pavyzdys ir dabar bus užkrečiamas.

Kaip į savo buvusį diktatūrinį režimą, taip ir į Italijos fašizmą žiūrime jau kaip į svarbų istorijos periodą be tos pagiežos, su kuria italai kapoja galvas Musolinio paminklam. Musolinis išgelbėjo savo kraštą nuo bolševizmo, pelkęs pavertė dirvonais, sudisciplinavo bent tautos išorę. Tačiau neteisingas yra kai kurių tvirtinimas, kad Musolinis padaręs tik klaidą,

kad įstojo į karą. Įstojimas į karą buvo tik nuosekli išvada iš fašizmo imperialistinės ideologijos. Jaunajai kartai buvo skiepijama mažųjų tautų panieka, didingos Romos imperijos aspiracijos iki pat Britanijos, Albanijos, Etiopijos, Graikijos ir dabartinis karas yra tik tos ideologijos praktiškas pritaikymas.

Antra klaida — savo viduje neišsprendė socialistinio klausimo. Didžiulės latifundijos liko sutelktos rankose dvarininkų, kurie jose ne tik nedirbo, bet ir negyveno, o žemes apdirbinėjo ištisi miesteliai jų žemėje apgyvendintų skurdžių. Socialistinė nelygybė nebuvo panaikinta. Ji ruošė kelią komunizmui.

Klaidingai išsprendė politinės santvarkos problemą. Diktatūra gali tikti išimtinam trumpam reikalui. Bet daugumas diktatorių tą trumpam momentui leistiną santvarką pavertė sistema. Per 21 metus Musolinis politinių laisvių tautai negrąžino. Suskaldė ją į dvi nelygias dalis. Partijai, kurioje buvo mažuma gyventojų, skirtos visos privilegijos. Visuomenė, kurios buvo gyventojų dauguma, už mažiausius prasitarimus prieš fašizmą buvo vėžama į Etiopiją. Etiopija tai italų Sibiras politiniam kaliniam. Tokios santvarkos rezultatas — visuomenės neapykanta režimui, partijos išsigimimas, korupcija, kurios jau negalėjo pataisyti nė jos pareigūnų atleidinėjimai. Turėjo griūti. Dar gerai tiek, kad Musolinis turėjo kam valdžią atiduoti — karaliui.

Fašizmo nepasisekimai rodo, kurių klaidų reikės išvengti po karo, kad tauta sugyventų su tauta ir piliečiai su piliečiais. Pirmiausia — atsisakyti nuo imperializmo. Lietuva juto jį visados iš Lenkijos pusės. Jei tas kaimynas imperializmo nesiekių, sugyvenimas būtų visai galimas. Nors mažai tautai nėra ko kalbėti apie savo atsisakymą nuo imperializmo, tačiau ir mum įsidėmėtina, kad mūsų stiprybė ne teritorinė ekspansija ir ne militarinė pajėga, bet ekonominė, socialinė ir kultūrinė pažanga. Antrajam priklauso pirmenybė.

Politinė santvarka, be abėjos, turės grįžti demokratija. Ji turės grąžinti piliečiam teisę aktyviai dalyvauti politinio gyvenimo tvarkyme, pasaulėžiūros ir įsitikinimų laisvę tai, kas vadinama sąžinės laisve. Tačiau tam tikrais atvejais demokratija gali būti panaši į diktatūrą: tada, kai politinė grupė savo valią nori primesti visuomenei demagogijos priemonėmis. Agitatoriai melu, veidmainystėmis, šmeižtais gali aptemdyti tiesą, visuomenę su-

(Perkelta į antrą puslapį)

MŪSU PONAI

Das Schwarze Korps korespondencijoje iš Ostlando paskelbė: į rytus turi būti siunčiamas tik tas vokietis, kuris čia moka būti ponu (Herr). Taigi civilservaitunge žmonių neieškome; čia tik ponai, nors vermachto žmonės, atsižvelgdami ponų rutulines figūras, juos vadina rudoni kiaušėm, o lietuviai malonybiškai — buliukais.

Ponai gali būti protingi ir ponai „pöpiet“. Protingai ponaudami jie patys būtų dar labiau pastorėje, ir vaterlandasi mūsų būtų riebesnis. Bet iš kur bus proto, jeigu režimas remiasi psumoksliais. O į ostlandą atsiuntę ponaut dar tuos iš jų, kurie nuo kitur ailiko. Atviresnieji prisipažįsta neturį kuo lietuvių inteligentam imponuoti, nes patiem inteligencijos trūksta. Dėl to rudieji ir niekina inteligentus. Inteligentas jiems keiksmazodis kaip bolševikam bružujus. Inteligentių niekinimas tai pagrindinė žymė, kuria nukonkuruoja visus ruduo-

(Atkelta iš 2 pusl.)

klaidinti ir priversti ją padaryti taip, kaip agitatoriai norėjo. Tokiais atvejais energinga ekipleišiška mažuma vardan savo sąžinės laisvės gali laužyti daugumos sąžinės laisvę. Skirtumas tarp diktatūros ir tokios demagoginės demokratijos tik tas, kad diktatorius savo valią primeta fizine, prievarta, demagogas moraliniu terorų. Ateities valstybėn demokratija turi sugrįžti švari, nuosaiki, o demagogija palikti už durų. Demagogija tai menkaverčių žmonių ženklas. Jau dabar visuomenė turi įprasti smerkti netiesos, šmeižto reiškinius ir jų autorius, ar jie reikštusi gandai ar spaudoje. O kai į gyvenimo priekį į pastatys iš savo tarpo rinkinius ir tauriausius žmones, demokratija atgaus savo šlovę ir esmę.

Bet ir demokratija neišgelbės be socialinių reformų. Jau yra tai pajutę ir konservatyvūs anglai. Dar kariaudami jau skelbia socialines reformas. Mūsų krašte lig šiol neužtenkamai įvertinta žemės reforma jau iš pagrindų sumažino socialinę nelygybę. Tačiau po šio karo turės būti realizuotas socialiniam gyvenime principas: tik darbas yra pagrindinis pragyvenimo šaltinis ir kiekvienam jis privo užtikrinti žmonišką pragyvenimą ir aprūpinimą senatvei ar ligai. O diktatūrų užuota žmogaus asmenybė turi atgauti ne tik laisvę bet ir iniciatyvą ekonominiam, o juo labiau kultūriniam gyvenime. Privatinei iniciatyvai pirmenybė prieš valstybinę iniciatyvą.

Tai kelias piliečių santaikiai, socialinei grovei ir visos tautos nuolatiniui kilimui. Tačiau tai galės įvykti tik tada, kai nebus jau didžiųjų diktatūros ir totalizmo šulų: Musolinio, Stalino, Hitlerio. Pirmasis anksčiausiai atsirado, anksčiausiai ir dingo. Visų troškimas, kad eilė būtų išlaikyta.

šius Rentelnas. Nieks, kad jis pats yra daktaras, vadinasi, inteligentas. Niekinimo tonas nustatytas iš viršaus. O Rentelnas nustatytam rudosios Vokietijos tonui tarnauja tiek pat klusniai, kaip buvo tarnavęs savo tėviškei Rusijai. Iš caro Rusijos Rentelnas parsinežė į Lietuvą ir ponavimo metodus. „O kad taip puptelčiau į žandą vienam kitam, tai mane gerbtų“, samrotavo caro Kruglodurovas. Rentelnas dar narsiau padarė: puptelėjo 50 inteligentių į naikinimo lagerius ir trečdalį jų išžudė: „Va, ką reiškia būti ponu! Paskiriau 8 tarėjus, kurie tartų, ką aš sugalvoju. Bet keturi jie, sukinsinai, pasirodė intelektualai — sugalvojo jau man ir patirti — į lageri juos. O veikia! Konferencija pasakė rezoliucijose, kad reikia Lietuvai laisvę atgauti, o aš daviau ženklą: nereikia, ir konferencijos pirmininkas garsiai tarė: „nereikia, ant ko ir pasirašiau“. Va, kur ne intelektualai. Ji ir jo pavaduotoja aš paskyriau dėl to į tarybą, kuri padėtų tarti pirmajam tarėjui, ką aš esu sugalvojęs. Ir bus jie taryboj, kol tars, bet kai norės patarti... intelektualam kelią nurodžiau — į Sibir... t.y. į lagerius“.

Rentelnas turi titulą ir galvą. Titulą su savim nešiojas. Galva skiriam vaikščioja ir vadinasi Nabersbergas. Tai paslaptinga būtybė, kurios Rentelnas mistiškai bijo ir apie kurį sakoma, kad jis yra tiek pat velnias, kiek ir storas.

Komisaras Neum Rentelno sekėjas: jis kalina, šaudo ir galvoja, nors ir nieko neišgalvoja. Pvz. iškliol negali išgalvoti dviejų dalykų: kodėl vyskupas pas jį neprisistato su vizitu ir kaip galėjo su visais jo metodais atsitikti, kad š. m. gegužės pradžioj jo apygardoj buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė ir ir jos atstatymo aktą pasirašė net jo valdininkai.

Komisaras Lentzenas laiku, atliekamam nuo vaišių, nuo dvaro prižiūrėjimo ir nuo medžioklių, sugalvojo kitaip pagarsėti: nukonkuruoti Goebelsą politiniais straipsniais. Tik syki ne visai išsiblaivęs pasiskelbė „Ateity“, nuo šiol penėsia „politikos žindukus“. Jo straipsnių skaitytojai pasidarė išvada, kad prisimintas žindųvės pareigas ir savo figūra ir savo protu jis galėtų geriau atlikti nei straipsnių rašymą.

Kom. Gewecke būti ponu kitaip suprato: vagonais gabenti baldus ir kitas gėrybes į Reichą, išskyrus degtinę. Be degtinės jis neturėtų čia ko veikti ir nustotų autoriteto žemaičių samogonščikų tarpe, kurie jį išsirinko jau garbės piliečiu.

Su juo gali konkuruoti tik kom. Hingstas, uolus kovotojas su žydais ir su degtine. Kiek žydų turto suplaukė į Hingsto sandėlius tuo tarpu neaišku, o degtinės tai 15.000 litrų ir spirito 5.000. Bet šis ponas yra universalus: jei Vilnius žinomas kaip didžiausias kailių prekybos centras Europ s rytos, tai Hingstas

tas žinomas kaip didžiausias kailių mėgėjas Vilniuj, o kad jo nemokamos prekybos paslapčių neaskelbtų, tarnautoją įkėso į kalėjimą. Už tai antras cionykštis ponas kom. Vulfas nėra tokis garsus. Jis žinomas tik tuo, kad tęsia savo garbingą t utiečio Kurteno tradicijas: organizavo ir pats dalyvavo beginklių ūkininkų žudynėse.

Sudėtingiausia figūra Kramerio. Tai generolas, žydas ir čigonas kartu. Jis toks šaunus generolas, kad kauniečiai laukė paskiriant jį Stalingrado šurmavimo finieriu, nes padedamas žydų Krameris Kaune ėmė iš lietuvių namus smarkesnių tempų nei gen. Paulus Stalingrade iš bolševikų. Smulkia žydiška vinių, bekonių, kavos spekuliacija Krameris buvo žinomas, bet tai tik vietinio pobūdžio laimėjimai, kada susiplovė su generalkomirariatu dėl kavos, atimtos iš lietuviškos įmonės ir kava teko komisariatui, buvo vietinio pobūdžio Kramerio pralaimėjimai. Tačiau jis ir vėl išgarsėjo didelio masto operacija, kuria jau buvo apiplėšiama ne Lietuva, bet reichas. Kramerio įsakymu buvo nudžiauota apie 10 000 litrų benzino ir paslėpta Kauno ugniaagesių garaže. Kam jam benzinas, neaišku. Brigadefuehreriui, rods, nereikalingas. Nebent jis numatė ateiti, rengdamasis pasiilkti Kaune ir pasidaryti Brigadefuehrmanu. Tačiau benzinas buvo suuostas, konfiskuotas ir byla atsidūrė Rygoj. Mirties grąšinimais draudžiama spekuliacija benzinu. Tačiau kauniečiai netiki, kad jų ponas neišplauks sausas ir iš bendzino. Tuo tarpu kauniečius jis sužavėjo savo suorganizuota ir vaidinama čigoniška operete, vardu „namų gražinimu“, kuri pasibaigė įsakymu išsikraustyti savinikam geresių namų ir jo pačio „kelione į Rygą“...

Vykdydami reicho sugestijas sugyventi su lietuviiais ir sueiti į kontaktą su visuomene, ponai čia Vilniuje užmezgė glaudžius santykius su... lenkaičiais, o Kaune su baletu, opere ir net su cirku.

Tai Lietuvos ponai. Ar šitokios rūšies ponai turi būti sinčiami į oslandą naujosios Europos kurti?

SIAUBINGAS VOKIEČIŲ BANDITIZMAS

Vokiečių siautėjimas įgauna ligi šiol dar negirdėtą įkarštį, toli pralenkdamas didžiųjų bolševikinių trėmimų žiaurumus. VIII.23 pradėtas masinis žmonių gaudymas Rytų Lietuvos lietuviškuose val. — Medziotojai — vok. žandarų daliniai, Gener. Gubernijoje gaudė bei naikinę žydus ir lenkus, ir piudymo tikslais varu verčiami Pabalių tautų batalionai, iš viso 5 batl. Nusiaubusi Vidžius, Tveręčių, Melagėnus, Adutiškį, Švenčionis, Švenčionėlius, Dukštą, ekspedicija persimetė į Svyrių ir kt. vietas. Si nacinė NKVD iš nakties apsupa parinktą plotą, kur galima būtų bėgti, išstato kulkosvaidžiais ir grenat m g n'luotas sargybas. Ank-

sti rytą pradėdami krėsti namai. Užtikti žmonės suvaromi į vieną vietą, neleidžiant nė padoriau apsilvilti. Čia tariamoji sveik. komisija griebia visus iš išvaizdos darbu tiakančius žmoni. nepaisydama nei lyties, nei amžiaus, nei užsiėmimo. Visi nuo 12 — 72 m. suimtieji varomi į stotį (net 50—70 km.), suvaromi ant platformų ir vežami į tytus ar reichą.

Egzekuciją lydi didžiausias gaudytojų riksmas, nuolatinis šaudymas, suimtųjų šauksmai ir dejavimai. Yra užuostų. Laisvieji ir suimtieji stengiasi vieni kitiems padėti. Bėga kas tik gali. Miesteliuose nutrauktas beveik visų įstaigų ir įmonių darbas. Prekyba visai sustojusi. Net vokiečiai nebegali gauti norm. prekių (ir duonos). Laukuose pūdomi nesužeiti javiai. Atinti grūdai pastogių vežami į Lietuvio sandelius. Gyvuliai varomi į Maistą. Prie Švenčionių pastebėta varant per 1500 galvijų ir apie 2000 avių. Iš Švenčionių nusiaubtųjų valsčių sugaudyta ir išgabenta apie 2500 žm. Gaudymais vadovauja naujasis SS ir policijos vadas Harm, pažemintojo Wisocki įpėdinis, ir Vilnius srities komisaras Wulf, kuris skraido lėktuvu. Prieš jų beprotiška siautėjima bolševikinių trėmimų žiaurumai tik švelnus gyv. perkraustimas. Matę egzekucijas susijaudinę pasakoja, kad nekentimieji bolševikai dabar jiems nebebaisūs. Kubiliūnas daug verkęs dėl bolševikų žiaurumų, šiems įvykiams vykstant tyli.

Daug faktų rodo, kad kai kur susidaręs laikinio atoslūgio įspūdis — tik iliuzija. Visada turime būti atsargūs ir įvairiems neikėtumams pasiruošę.

A U K O S

Geg 0,5; Bul 0,75; Pelytė, Petras, Našlaitė Rugys po 1; BM 1,36; Našlaitė, NNR, FM, A-ras, Žvirblis, Savanoris, Wieneton, Kardas, Var-na, Gluos, Biznier, Kregždė, višta, Zanavykas, Liepu, Paut, JB, Rožė, Ciozė, Ona, Vėžys, Pelėda, Gulbė, Žiurkė, DobilP, PEŽ, DJurg, Žiurkuv po 2; Kirvis, Slapuk, SG, Rožė, Rūta, Matijūnas, Akvinienė, Razeta, Rugys po 3; Beržtis 3,5; Gražina, Marija po 4; AB, Razeta, Kalavijas, Kumetis, Kalvis, Klevas, Liepa, Kurmis, JG Knevedas, Lypalotas, PušisA, Parnošvis, AnuprasJ, Raugulienė, Spikulevič, Nuliudė, Šilas, Jautis, SB, Rūta, Drebulė, Eglė, Beržas, Gandra, Birutė, Klevas, MiLiui, Ag, Šuni, JK, BO, MQ, Tėvas, KD, Tulpė, Plorija, Antanas, Leli ja, Jau jau po 5; Rauda 5,8; JA 6; Nežinomas, Liniuotė, Antan po 7; Cimčibir, Katinas, Tmilėtojas po 8; Ažuolas, LP, Jurgin, JJonelis, VŠ, OnaP, Beraštis, Gegužė, Kubilas, Tikdirbk, V, Žagarius, BVabalėlis, Eglynas, Kristina, Sūnus, KA, PM, Pienė po 10; Kadugys 11; Ažuols 12; Šaltuona 13; Mėnulis, PJuk po 15; Ramunė 16; Zikfridas, Medelis, Sidas, S-S, Laisvė, PPr, JK, X, Kiaukia, Nejskaitom(?), De po 20; ŽalRūta, Tn po 40; Nežinomas 50; V° 7; JR 95; J13 (žiūr. I L. Nr. 13 JB) 100 ir JŽUK 226,2; RM.

KAIP GYVENA MŪSŲ BATALIONAI?

Prie Pinsko balų stovėjo III lietuvių batalionas ir triskart didesnis vokiečių dalinys, susidedas iš wermachto, žandarų ir SD. Dėl ryšio karininko vokiečio intrigų buvo iškeliamas batal. vadas kpt. Žibas ir jam surengtos išleistuvės. Kilo ginčas. „Kas būtų su vokiečių šeimom, jeigu vok. iš Lietuvos trauktųsi“, provokuoja ryšių karininkas. „Lietuviai vokiečių šeimoms išpauktų už nekaltai nužudytų lietuvių kraują“, atsakė kpt. Žibas. „O jeigu vokiečiai iš Lietuvos nesitrauktų“, tęsia toliau vokiečiai. „Vis tiek. Lietuviai ir vokiečius išpauktų“, atkirtė kpt. Žibas.

Vaisėms pasibaigus, vok. ryšio karininkas atsivedė žandarus, areštavo kpt. Žibą, jo adjutantą lttn. Baltikauską ir batal. gydytoją. Kpt. Žibui nuplėšė pasiūmėjimo baretes, kitus apdaužė ir uždarė vokiečių dalinį. Sužinoje lietuviai kareiviai ruošėsi jėga vaduoti savo batal. vadą. Bet karininkai kareivius apiramino ir nuvyko pas vok. reikalauti, kad suimtuosius paleistų. Vokiečiai ryšio karininkas nesutiko, suimtuosius išplūdo, pasiuntė policijos šarvuotį prie lietuvių kareivinių ir trankinių išvyko į Kijevą savo viršininkams skystis. Batalionas pradėjo ruošti ataką. Vokiečiai nusigando. Tada lietuviai karininkai nuvyko į wermachto dalinį, kurie turėjo radijo siųstuvą. Lietuviai radijografavo Kijevo polic. apygardos vadui, o vokiečiai savo generolui, kad grėsia kraujo praliejimas, jeigu tučtuojau nebus atsiųstas karininkas kvotai praveisti ir incidentui likviduoti.

Netrukus lėktuvu iš Kijevo atskrido buvęs batal. ryšių karininkas majoras, malonus ir protingas vokiečiai. Jis nuramino kareivius, paleido suimtuosius, o kpt. Žibą lėktuvu išsivėžė į Kijevą. Po kvotos grįžo atgal kpt. Žibas ir vokiečiai ryšio karininkas, kuris viešai visų suimtųjų atsiprašė. Bataliono garbė buvo atstatyta. Ir kpt. Žibas ramiai galėjo parvykti į Lietuvą, kur buvo paskirtas Prienuose stovinti bataliono vadu.

Panašūs įvykiai dedasi visuose batalionuose. Ypačiai daug incidentų kyla su vok. žandais ir gestapininkais. Su wermachto kariais lietuviai dažniausiai labai gražiai sugyvena. Lietuviai sugeba ne tik narsiai kautis, bet ir drąsiai savo kario garbę ginti. Domisi kiekviena žinia apie Lietuvą ir baisiai jaudinasi, girdėdami, kaip Lietuvoje savivaliauja vokiečių civilinė valdžia.

BANDITŲ IR PLĖŠIKŲ GAUJOS

Anksčiau tik Vilniaus krašte išsprogdindavo traukinius. Dabar sprogdinimas persimetė ir į visą Lietuvą. Kol VIII. 19—20 traukinys iš Obelių pro Panevėžį pasiekė Kauną, buvo du kartu išsprogdintas. Siaurajame ge-

ležink. Švenčionėnai — Panevėžys traukinys taip pat du kartu išsprogdintas. Sprogdinama ir kt. ruožuose. Tai darbas bandytų, kuriuos sudaro desantininkai, pasislėpę žydai, komunistai ir vietos rusai.

Vokiečiai nieko nedaro bandytų gaujoms likviduoti. Priešingai. Rentelno naujoji ofenziva prieš lietuvius išvarto paprastu plėšikavimu. Sudarę bandas, vokiečiai, ieškodami nuo mobilizacijos pasislėpusių, plėšia gyventojus: grobia maistą, drabužius, gyvulius, atima pinigų (palieka nedaugiau kaip 20 RM). Tokie plėšimai buvo Pasvalyje, Pabiržėje, Šakiuose, Kulautuvoj. Šeduvoj ir kit. Lietuvos vietose. Ir 1918—19 m. vokiečių igulos Lietuvoj sudarinėjo bandas ir panašiai plėšikavo.

—VII.26 buvo suaukta pirmojo posėdžio prie Pirm. Gen. Tarėjo sudarytoji taryba, kurios nariais iš 18 konferencijos pristatytų asmenų Rentelno patvirtinti tik 12. Posėdy dalyvavo tik 8.

Rentelno patv. statutu, T. nariai yra Pirm. Gen. Taratarėjai. Jų posėdžius šaukia, jiems darbų tvarką pateikia ir pirmininkauja, irgi P. R. Tarėjas. Perskaitęs statutą, p. Kubiliūnas ilgiau kalbėjo apie vok. civ. valdžią Lietuvoje, jos reikalavimus ir liet. laikyseną nurodymas, kad darbo (supr. Reichė) ar karinės tarnybos prievolių esą negalima išvengti. T. nariai tegavo kai ko paklausti (dėl universitetų, dėl išvežtųjų į Stuthofą). Nieko nesvarstė ir nieko nenutarė, jie skirstėsi patenkinti išvenge atsakin.umo. Matyti, jie jaučia, kad Tarybos lietuvių tauta nelaiko jai atstovaujančiu organu ir klausytų jos dar mažiau, kaip buvusios konferencijos.

IŠ VILKŲ GYVENIMO

—Žinomasis repatriantas Glemža, įskundęs vokiečiams Pienocentro vyr. dir. Jacevičių, VII. 20 pats įsėdo į jo vietą. Glemža — seniai žinomas gudrus vok. pataikūnas, žiūri tik savo asm. reikalų ir dėl to pats turėtų žinoti, kokio likimo yra vertas.

—Marijampoliečiai įspėjami saugotis piktų vokiečių pataikūnų pol. Mieliausko, Karpaus ir Jasiukevičiaus (ir bolševikams padėjusio lietuvių vežti) ir arbeidsamte liet. Petraičio, vok. tarnaujančio tuo pat uolumu, kaip bolševikams. — Keturvalakiečiai apie savo policininkus, deja, mušeikas ir chuliganus, praneškite tiesiai vidaus reikalų tarėjui.

—Balninkų viršaitis St. Urbonavičius ir Taujėnų viršaitis Rudžiauskas yra kyšininkai ir uolus gestapo agentai. Saugokitės jų.

—Kamajų vals. Vainikių km. vokiečių gaudomoji ekspedicija ieškodami nestojusių vyrų, radę lauke dirbančius brolius Markečius, norėjo sugauti. Jiems pradėjus bėgti Joną nušovė su dum-dum kulka vietoj.